

Тема 2.5. Фінансовий план як складова
частина бізнес-плану.

Особливості складання розділу “Оцінка
ризиків та страхування”

Заключні положення бізнес-плану

Фінансовий план

**Основна
мета**

*Дати характеристику
реального стану підприємства
і спрогнозувати фінансові
результати його діяльності з
визначенням ефективності
проекту*

Розглядаються питання фінансового забезпечення діяльності підприємства і найбільш ефективного використання наявних грошових коштів на основі аналізу поточної фінансової інформації і прогнозу обсягів реалізації продукції на ринку в майбутніх періодах

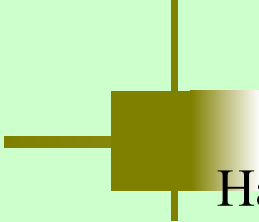
Розрахунок фінансового плану спирається на:

- план маркетингу (*прогноз реалізації і ціни*);
- виробничий план (*прогноз витрат виробництва і собівартості продукції, відповідність ланцюговому графіку виробництва*);
- організаційний план (*витрати на оплату праці*).

Складові фінансового плану

В залежності від основної мети складання і вимог інвесторів фінансовий план може включати також розрахунок потреби в оборотному капіталі, графік погашення інвестиційного кредиту, інтегровані фінансові показники, розрахунок оподаткування

Найбільш важлива інформація про діяльність підприємства міститься в підсумкових таблицях, які отримуються в результаті розрахунку проекту:

- Звіт про прибутки і збитки;
- Звіт про рух грошових коштів;
- Баланс підприємства;
- Звіт про використання прибутку.

Ці звіти відображають стан грошових коштів, активів і пасивів підприємства в процесі реалізації проекту. Інформація в таблицях представлена в ті інтервали часу, які відповідають обраному масштабом: місяць, квартал, рік.

Інформація, що представлена в підсумкових таблицях, містить розгорнутий у часі прогноз фінансового становища підприємства. Цей прогноз створюється в результаті розрахунку імітаційної моделі, сформованої на основі вихідних даних про проект. Результати, представлені в таблицях, повністю визначаються змістом вихідних даних.

Содержание

Проект
Компания
Окружение
Инвестиционный план
Операционный план
Финансирование
Результаты
Анализ проекта
Актуализация

Прибыли-
убытки

Кэш - фло

Баланс

Отчет об
использовании
прибыли

Детализация
результатов

Таблица
пользователя

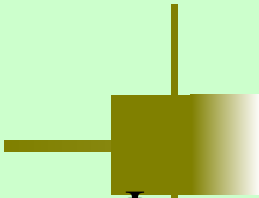
Графики

Отчет

Экспертное
заключение

-
- Форма подання даних у фінансових звітах відповідає міжнародним стандартам бухгалтерського обліку.
  - Аналіз цих таблиць дозволяє отримати повне уявлення про фінансово-господарську діяльність, передбачену проектом.
  - Таблиці містять вихідні дані для оцінки ефективності інвестицій і розрахунку фінансових показників, які розглядаються в розділі "Аналіз проекту".

Для відкриття вікна перегляду підсумкової таблиці можна скористатися одним з таких інструментів:

- команди основного меню програми;
- кнопки на панелі інструментів;
- «гарячі клавіші»;
- кнопки у вікні "Зміст".

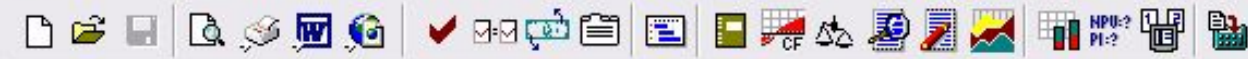
Прибутки-збитки

- Звіт про прибутки і збитки дозволяє визначити, з яких складових формується прибуток підприємства.
- Таблиця "Звіт про прибутки і збитки" відкривається натисненням однойменної кнопки в розділі "Результати" або функціональної клавіші F5.
- Структура звіту відображає порядок розрахунку прибутку. Результати кожного кроку розрахунків розміщуються у відповідних рядках таблиці "Прибутки-збитки".

Структура таблиці Прибутки-збитки

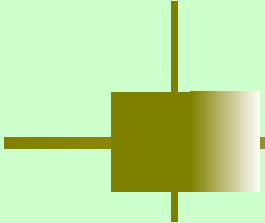
- Валовий обсяг продажів дорівнює сумі надходжень від продажу продукції за вирахуванням ПДВ.
- У розрахунок прибутку не входять інвестиційні витрати на придбання активів та доходи від продажу основних засобів.
- Чистий обсяг продажів дорівнює валовим обсягом продажів за вирахуванням втрат і податків з продажу.
- Валовий прибуток визначається як різниця чистого обсягу продажів і прямих витрат.
- Прибуток до виплати податку утворюється після вирахування з валового прибутку постійних витрат, амортизації, відсотків за кредитами, інших витрат і збитків попередніх періодів. До прибутку додається сума інших доходів, наприклад, відсотків по вкладах, доходів від продажу цінних паперів і т.п.
- Оподатковуваний прибуток складається з суми прибутку до виплати податків, суми витрат, віднесених на прибуток і прибутку від курсової різниці.
- У розрахунок прибутку не входять джерела фінансування. Так, надходження позикових коштів не включається до розрахунку як дохід, а повернення кредиту не входить в статті витрат. При цьому виплата відсотків за кредит враховується в розрахунках і може відноситися на витрати або на чистий прибуток.
- Чистий прибуток утворюється після вирахування з оподаткованого прибутку податку на прибуток.
- Базою для розрахунку податку на прибуток є оподатковуваний прибуток, зменшений на частку прибутку, звільненого від оподаткування, яка встановлюється в діалозі "Пільги з податку на прибуток" в розділі "Фінансування".
- Аналіз звіту про прибутки і збитки дозволяє визначити структуру доходів і витрат компанії, отримати об'єктивну оцінку її виробничої та комерційної діяльності.

	12.2012	1-11.2013
▶ Валовый объем продаж		
Потери		
Налоги с продаж		
Чистый объем продаж		
Материалы и комплектующие		
Сдельная зарплата		
Суммарные прямые издержки		
Валовая прибыль		
Налог на имущество		
Административные издержки		
Производственные издержки		
Маркетинговые издержки		
Зарплата административного персонала		
Зарплата производственного персонала		
Зарплата маркетингового персонала		
Суммарные постоянные издержки		
Амортизация		
Проценты по кредитам		
Суммарные непроизводственные издержки		
Другие доходы		
Другие издержки		
Убытки предыдущих периодов		
Прибыль до выплаты налога		
Суммарные издержки, отнесенные на прибыль		
Прибыль от курсовой разницы		
Налогооблагаемая прибыль		
Налог на прибыль		
Чистая прибыль		

Показники рибутковості за 2006 рік з розбивкою по місяцях проекту (грн.)

Видок	2 2006	3 2006	4 2006	5 2006	6 2006	7 2006	8 2006	9 2006	10 2006	11 2006	12 2006
Валовий обсяг продажу			74 675,8	149 351,7	160 551,7	171 751,7	182 951,7	182 951,7	182 951,7	182 951,7	182 951,7
Втрахи			683,3	1 366,6	1 478,6	1 590,6	1 702,6	1 702,6	1 702,6	1 702,6	1 702,6
Податки з продаж											
Чистий обсяг продажу			73 992,6	147 985,1	159 073,1	170 161,1	181 249,1	181 249,1	181 249,1	181 249,1	181 249,1
Матеріали і комплектувачі			26 382,8	52 765,6	57 161,1	61 556,5	65 952,0	65 952,0	65 952,0	65 952,0	65 952,0
Сумарні прямих витрати			26 382,8	52 765,6	57 161,1	61 556,5	65 952,0	65 952,0	65 952,0	65 952,0	65 952,0
Валовий прибуток			47 609,8	95 219,5	101 912,1	108 604,6	115 297,1	115 297,1	115 297,1	115 297,1	115 297,1
Адміністративні витрати	1 083,3	1 083,3	1 083,3	1 083,3	1 083,3	1 083,3	1 083,3	1 083,3	1 083,3	1 083,3	1 083,3
Виробничі витрати			4 550,8	4 550,8	4 550,8	4 550,8	4 550,8	4 550,8	4 550,8	4 550,8	4 550,8
Маркетингові витрати	333,3	333,3	333,3	333,3	333,3	333,3	333,3	333,3	333,3	333,3	333,3
Зарплата адміністративного персоналу	5 509,4	5 509,4	5 509,4	5 509,4	5 509,4	5 509,4	5 509,4	5 509,4	5 509,4	5 509,4	5 509,4
Зарплата виробничого персоналу			12 703,4	12 703,4	12 703,4	12 703,4	12 703,4	12 703,4	12 703,4	12 703,4	12 703,4
Зарплата маркетингового персоналу			869,9	869,9	869,9	869,9	869,9	869,9	869,9	869,9	869,9
Сумарні постійні витрати	6 926,1	6 926,1	25 050,2	25 050,2	25 050,2	25 050,2	25 050,2	25 050,2	25 050,2	25 050,2	25 050,2
Амортизація			2 485,4	2 594,1	2 557,7	2 521,9	2 486,6	2 451,8	2 417,5	2 383,7	2 350,3
Відсотки по кредитах			2 746,7	1 360,1	231,3	231,3	231,3	231,3	231,3	231,3	231,3
Сумарні невикробничі витрати			5 232,1	3 954,2	2 789,0	2 753,2	2 717,9	2 683,1	2 648,7	2 614,9	2 581,6
Інші витрати	2 500,0	4 166,7									
Збитки попередніх періодів		9 426,1	20 518,8	3 191,3							
Прибуток до виплати податку	-9 426,1	-20 518,8	-3 191,3	63 023,9	74 072,9	80 801,3	87 529,1	87 563,9	87 598,2	87 632,0	87 665,4
Прибуток до оподаткування	-9 426,1	-20 518,8	-3 191,3	63 023,9	74 072,9	80 801,3	87 529,1	87 563,9	87 598,2	87 632,0	87 665,4
Податок на прибуток				15 756,0	18 518,2	20 200,3	21 882,3	21 891,0	21 899,6	21 908,0	21 916,3
Чистий прибуток	-9 426,1	-20 518,8	-3 191,3	47 267,9	55 554,7	60 600,9	65 646,8	65 672,9	65 698,7	65 724,0	65 749,0

Кеш-фло

- Звіт про рух грошових коштів або "Кеш-фло" (від англ. Cash Flow) показує грошові надходження і виплати, пов'язані з основними статтями доходів і витрат.
- Таблиця "Кеш-фло" відкривається натисненням однойменної кнопки в розділі "Результати" або функціональної клавіші F6.
- Звіт про рух грошових коштів містить три розділи, що відповідають основним напрямам діяльності компанії:
  - кеш-фло від операційної діяльності;
  - кеш-фло від інвестиційної діяльності;
  - кеш-фло від фінансової діяльності.

-
- У розділі "Кеш-фло від операційної діяльності" представлені грошові надходження та виплати, пов'язані зі збутом, виробництвом, розрахунками по податках, операціями з розміщення тимчасово вільних грошових коштів. Виробничі витрати об'єднані в дві групи: "Сумарні прямі витрати" і "Сумарні постійні витрати".
  - Розділ "Кеш-фло від інвестиційної діяльності" відображає рух грошових коштів, пов'язаних з інвестиційним періодом реалізації проекту.
  - Розділ "Кеш-фло від фінансової діяльності" відображає надходження і виплати грошових коштів за операціями, пов'язаними з фінансуванням проекту.
  - Два підсумкові рядки "Кеш-фло" відображають баланс готівки на начало і кінець кожного періоду. Баланс готівки дозволяє судити про можливість підприємства генерувати достатню кількість грошових коштів для покриття зобов'язань. У разі дефіциту коштів потрібно залучення додаткових джерел фінансування у вигляді позикового або акціонерного капіталу.
  - "Кеш-фло" відображає грошові потоки, які повністю визначаються параметрами, заданими користувачем у процесі введення даних. При цьому Project Expert 7 використовується як інструмент проектування грошових потоків.

	12.2012	1-11.2013
▶ Поступления от продаж		
Затраты на материалы и комплектующие		
Затраты на сдельную заработную плату		
Суммарные прямые издержки		
Общие издержки		
Затраты на персонал		
Суммарные постоянные издержки		
Вложения в краткосрочные ценные бумаги		
Доходы по краткосрочным ценным бумагам		
Другие поступления		
Другие выплаты		
Налоги		
Кэш-фло от операционной деятельности		
Затраты на приобретение активов		
Другие издержки подготовительного периода		
Поступления от реализации активов		
Приобретение прав собственности (акций)		
Продажа прав собственности		
Доходы от инвестиционной деятельности		
Кэш-фло от инвестиционной деятельности		
Собственный (акционерный) капитал		
Займы		
Выплаты в погашение займов		
Выплаты процентов по займам		
Лизинговые платежи		
Выплаты дивидендов		
Кэш-фло от финансовой деятельности		
Баланс наличности на начало периода		
Баланс наличности на конец периода		

Показники руху грошових коштів (Кеш-Фло) за 2006 рік з розбивкою по місяцях проекту (грн.)

Видок	2 2006	3 2006	4 2006	5 2006	6 2006	7 2006	8 2006	9 2006	10 2006	11 2006	12 2006
Надходження від продаж			77 105,9	165 897,0	184 234,9	197 540,5	210 846,1	217 498,9	217 498,9	217 498,9	217 498,9
Видатки на матеріали і комплектуючі			36 934,7	65 076,9	70 351,4	75 626,0	79 142,4	79 142,4	79 142,4	79 142,4	79 142,4
Сумарні прями видатки			36 934,7	65 076,9	70 351,4	75 626,0	79 142,4	79 142,4	79 142,4	79 142,4	79 142,4
Загальні видатки	1 700,0	1 700,0	7 161,0	7 161,0	7 161,0	7 161,0	7 161,0	7 161,0	7 161,0	7 161,0	7 161,0
Затрати на персонал	3 990,0	3 990,0	13 820,0	13 820,0	13 820,0	13 820,0	13 820,0	13 820,0	13 820,0	13 820,0	13 820,0
Сумарні постійні видатки	5 690,0	5 690,0	20 981,0	20 981,0	20 981,0	20 981,0	20 981,0	20 981,0	20 981,0	20 981,0	20 981,0
Податки	1 519,4	736,1	4 146,0	10 764,4	36 628,5	41 568,0	44 588,6	47 902,1	49 019,6	49 028,1	49 036,6
Кеш-фло від операційної діяльності	-7 209,4	-6 426,1	15 044,2	69 074,7	56 274,0	59 365,6	66 134,2	69 473,5	68 356,0	68 347,4	68 339,0
Видатки на придбання активів	184 760,0		6 000,0								
Інші видатки підготовчого періоду	3 000,0	5 000,0									
Кеш-фло від інвестиційної діяльності	-187 760,0	-5 000,0	-6 000,0								
Власний (акціонерний) капітал		56 700,0									
Позики	199 969,4	26 500,0									
Виплати з погашення позик		71 773,9	6 297,5	67 714,6	54 183,3						
Виплати відсотків по позиках			2 746,7	1 360,1	231,3	231,3	231,3	231,3	231,3	231,3	231,3
Кеш-фло від фінансової діяльності	199 969,4	11 426,1	-9 044,2	-69 074,7	-54 414,6	-231,3	-231,3	-231,3	-231,3	-231,3	-231,3
Баланс готівки на початок періоду		5 000,0	5 000,0	5 000,0	5 000,0	6 859,4	65 993,7	131 896,6	201 138,8	269 263,6	337 379,7
Баланс готівки на кінець періоду	5 000,0	5 000,0	5 000,0	5 000,0	6 859,4	65 993,7	131 896,6	201 138,8	269 263,6	337 379,7	405 487,4

Баланс

- Баланс відображає структуру активів, зобов'язань і власних засобів підприємства на кожному етапі реалізації проекту.
- Таблиця "Баланс" відкривається натисненням однойменної кнопки в розділі "Результати" або функціональної клавіші F7.
- У структурі активів балансу виділені три основних групи:
  - поточні активи;
  - основні засоби;
  - інвестиції.
- До складу поточних активів входять грошові кошти, дебіторська заборгованість, кошти, що знаходяться у виробничому і торговому обігу, а також фінансові вклади і короткострокові передоплачені витрати. Загальна величина цієї, найбільш рухомої, частини коштів підприємства відображається в рядку "Сумарні поточні активи".
- Загальна вартість основних засобів відображається в балансі в рядку "Основні засоби", а їх знос враховується в рядку "Накопичена амортизація". Залишкова вартість цього виду активів (за вирахуванням амортизації) вказується в рядку "Залишкова вартість основних засобів". В наступних за нею рядках розкривається структура основних засобів:
  - земля;
  - будівлі та споруди;
  - обладнання;
  - (довгострокові) передоплачені витрати;
  - інші активи.
- Сума цих активів дорівнює величині, зазначеної у рядку "Залишкова вартість основних засобів".
- У групу інвестиційних активів входять: інвестиції в основні фонди, інвестиції в цінні папери, майно в лізинг.

-
- У пасивах балансу виділяються три групи:
    - короткострокові зобов'язання;
    - довгострокові позики;
    - власний капітал.
  - До групи короткострокових зобов'язань відносяться кредиторська заборгованість за нарахованими, але ще не виплаченими податків (відстрочені податкові платежі), короткострокові позики, кредиторська заборгованість по оплаті за поставлену продукцію (рахунки до оплати), зобов'язання з поставки товарів, оплачених покупцем (отримані аванси).
  - У структурі власного капіталу виділяються:
    - кошти від продажу звичайних акцій;
    - кошти від продажу привілейованих акцій;
    - кошти, отримані від продажу акцій зверх номіналу;
    - резервні фонди, сформовані з прибутку попередніх періодів;
    - додатковий капітал, отриманий у результаті переоцінки активів;
    - нерозподілений прибуток.
  - Загальна величина пасивів цієї групи вказана в рядку "Сумарний власний капітал".
  - Балансовий звіт відображає стратегію управління капіталом компанії, ступінь її залежності від позикових коштів. Аналіз сукупності балансових показників дозволяє оцінити ризик фінансових вкладень в проекти, здійснювані компанією.
  - Взаємозв'язок між статтями балансового звіту Project Expert 7 і бухгалтерського балансу, прийнятого в якості форми звітності для російських підприємств, показана в розділі "Використання бухгалтерської звітності"

	12.2012	1-11.2013
▶ Денежные средства		
Счета к получению		
Сырье, материалы и комплектующие		
Незавершенное производство		
Запасы готовой продукции		
Банковские вклады и ценные бумаги		
Краткосрочные предоплаченные расходы		
Суммарные текущие активы		
Основные средства		
Накопленная амортизация		
Остаточная стоимость основных средств:		
Земля		
Здания и сооружения		
Оборудование		
Предоплаченные расходы		
Другие активы		
Инвестиции в основные фонды		
Инвестиции в ценные бумаги		
Имущество в лизинге		
СУММАРНЫЙ АКТИВ		
Отсроченные налоговые платежи		
Краткосрочные займы		
Счета к оплате		
Полученные авансы		
Суммарные краткосрочные обязательства		
Долгосрочные займы		
Обыкновенные акции		
Привилегированные акции		
Капитал внесенный сверх номинала		
Резервные фонды		
Добавочный капитал		
Нераспределенная прибыль		
Суммарный собственный капитал		
СУММАРНЫЙ ПАССИВ		

Баланс на 2006 рік з розбивкою по місяцях проекту (грн.)

Единок	2 2006	3 2006	4 2006	5 2006	6 2006	7 2006	8 2006	9 2006	10 2006	11 2006	12 2006
Грошові засоби	5 000,0	5 000,0	5 000,0	5 000,0	6 859,4	65 993,7	131 896,6	201 138,8	269 263,6	337 379,7	405 487,4
Рахунок до одержання			9 737,6	19 475,3	25 019,3	30 563,3	36 107,3	36 107,3	36 107,3	36 107,3	36 107,3
Запаси готової продукції			4 396,1	5 861,3	7 326,4	8 791,6	8 791,6	8 791,6	8 791,6	8 791,6	8 791,6
Короткострокові передплатні видання	783,3	1 116,7									
Сумарні поточні активи	5 783,3	6 116,7	19 133,8	30 336,6	39 205,1	105 348,6	176 795,5	246 037,7	314 162,4	382 278,6	450 386,3
Основні засоби		184 760,0	190 760,0	190 760,0	190 760,0	190 760,0	190 760,0	190 760,0	190 760,0	190 760,0	190 760,0
Нагромаджена амортизація			2 485,4	5 079,5	7 637,2	10 139,1	12 645,7	15 097,5	17 515,0	19 898,6	22 249,0
Залишкова вартість основних засобів:		184 760,0	188 274,6	185 680,5	183 122,8	180 600,9	178 114,3	175 662,5	173 245,0	170 861,4	168 511,0
Обладнання		184 760,0	188 274,6	185 680,5	183 122,8	180 600,9	178 114,3	175 662,5	173 245,0	170 861,4	168 511,0
Інвестиції в основні фонди	184 760,0										
СУМАРНИЙ АКТИВ	190 543,3	190 876,7	207 408,4	216 017,1	222 327,9	285 949,5	354 909,8	421 700,2	487 407,5	553 140,0	618 897,3
Відстрочені податкові платежі			5 501,7	31 365,8	36 305,3	39 325,9	42 639,4	43 756,9	43 765,5	43 773,9	43 782,3
Короткострокові позички	199 969,4	128 195,5	121 898,0	54 183,3							
Сумарні короткострокові зобов'язання	199 969,4	128 195,5	127 399,7	85 549,2	36 305,3	39 325,9	42 639,4	43 756,9	43 765,5	43 773,9	43 782,3
Довгострокові позички		26 500,0	26 500,0	26 500,0	26 500,0	26 500,0	26 500,0	26 500,0	26 500,0	26 500,0	26 500,0
Капітал внесений понад номінал		56 700,0	56 700,0	56 700,0	56 700,0	56 700,0	56 700,0	56 700,0	56 700,0	56 700,0	56 700,0
Нерозподілений прибуток	-9 426,1	-20 518,8	-3 191,3	47 267,9	102 822,6	163 423,6	229 070,4	294 743,3	360 442,0	426 166,0	491 915,0
Сумарний власний капітал	-9 426,1	36 181,2	53 508,7	103 967,9	159 522,6	220 123,6	285 770,4	351 443,3	417 142,0	482 866,0	548 615,0
СУМАРНИЙ ПАСИВ	190 543,3	190 876,7	207 408,4	216 017,1	222 327,9	285 949,5	354 909,8	421 700,2	487 407,5	553 140,0	618 897,3

Звіт про використання прибутку

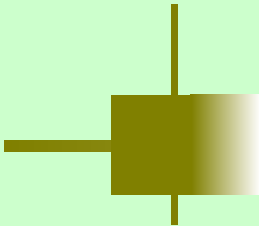
- Звіт про використання прибутку відображає структуру розподілу прибутку, одержуваної компанією в ході реалізації проекту.
- Таблиця "Звіт про використання прибутку" відкривається натисненням однойменної кнопки в розділі "Результати".
- Форма звіту відповідає порядку розрахунків, виконуваних при розподілі прибутку.
- Прибуток до розподілу складається з чистого прибутку і нерозподіленого прибутку попереднього періоду.
- Дивіденди за привілейованими і звичайними акціями розраховуються з урахуванням умов, зазначених у розділі "Акціонерний капітал" та розділі "Розподіл прибутку".
- Нерозподілений прибуток поточного періоду виходить після вирахування з "Прибутки до розподілу" дивідендів за привілейованими акціями, дивідендів по звичайних акціях і відрахувань у резерви.
- Відрахування в резерви розраховується з урахуванням умов зазначених в розділі "Розподіл прибутку".
- Аналіз звіту про використання прибутку дозволяє одержати уявлення про стратегію акціонерів, визначити їх зацікавленість у збільшенні власного капіталу компанії.

Без имени - Project Expert - [Отчет об использовании прибыли (руб.)]

Проект Обмен Редактор Результаты Сервис Окно Справка

	12.2012	1-11.2013
▶ ЧИСТАЯ ПРИБЫЛЬ		
Нераспределенная прибыль предыдущего периода		
ПРИБЫЛЬ К РАСПРЕДЕЛЕНИЮ		
Дивиденды по привилегированным акциям		
Дивиденды по обыкновенным акциям		
Отчисления в резервы		
Нераспределенная прибыль текущего периода		

Стратегія фінансування розробляється за такими напрямками:

- *потреба в коштах для реалізації проекту;*
- *джерела і форма отримання грошових коштів;*
- *строки повного повернення коштів і доходи інвесторів від них;*
- *сума доходу від реалізації проекту*

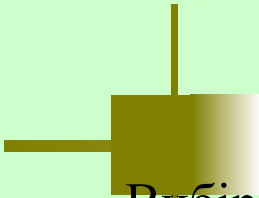

Стратегія фінансування

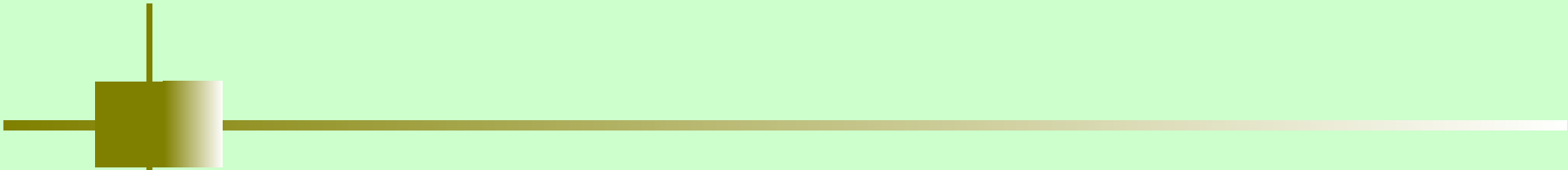

Існує два основних види джерел фінансування:

- вклади інвесторів, які претендують на доходи підприємства;
- позики, отримані на умовах оплати фінансових ресурсів і повернення їх у встановлений термін.

-
- Вибір між акціонерним та позиковим капіталом визначається стратегією розвитку підприємства.
  - При розробці плану фінансування необхідно вирішити наступні завдання:
    - 1. Забезпечити надходження коштів в обсязі, достатньому для реалізації проекту. Іншими словами, баланс грошових коштів повинен бути невід'ємним в кожен момент діяльності підприємства.
    - 2. Не допускати залучення капіталу, що перевищує потреби фінансування проекту, щоб обмежити витрати на оплату фінансових ресурсів (виплати відсотків і дивідендів).
    - 3. Реально оцінювати вартість залученого капіталу. При цьому можна спиратися на пропозиції конкретних інвесторів або дані аналізу фінансового ринку. В останньому випадку, для створення схеми фінансування проекту привабливою як для інвесторів, так і для підприємства, необхідно враховувати прибутковість і надійність різних фінансових інструментів, які можуть розглядатися в якості альтернативних фінансових вкладень.
    - 4. Передбачити несприятливі сценарії, при яких потреба у фінансуванні може виявитися більше розрахункової в результаті зростання інфляції, виникнення додаткових витрат або дії інших факторів.

-
- До розробки схеми фінансування проекту можна приступати лише після завершення формування інвестиційного плану і виробничої програми підприємства, коли визначені всі джерела надходжень і витрат.
  - Розділ "Фінансування" призначається для підготовки плану фінансової діяльності підприємства. Тут можна описати умови залучення фінансових ресурсів, порядок обслуговування заборгованості та розрахунків з акціонерами, а також визначити умови розміщення вільних грошових коштів і використання прибутку підприємства.
  - В розділ входять наступні модулі:
    - Акціонерний капітал;
    - Позики;
    - Лізинг;
    - Інвестиції;
    - Інші надходження;
    - Інші виплати;
    - Розподіл прибутку;
    - Пільги з податку на прибуток.

Содержание

- Проект
- Компания
- Окружение
- Инвестиционный план
- Операционный план
- Финансирование**
- Результаты
- Анализ проекта
- Актуализация

Акционерный капитал

Займы

Лизинг

Инвестиции

Другие поступления

Другие выплаты

Распределение прибыли

Льготы по налогу на прибыль

Аналіз проекту

У цьому розділі міститься набір різноманітних інструментів для дослідження фінансової ефективності розробленого проекту. Можливо:

- вивчити динаміку фінансових коефіцієнтів,
- розглянути показники ефективності інвестицій,
- досліджувати чутливість проекту і його стійкість до змін випадкових чинників,
- оцінити ефективність роботи кожного підрозділу компанії,
- визначити прибутковість проекту для його учасників.

Содержание

- Проект
- Компания
- Окружение
- Инвестиционный план
- Операционный план
- Финансирование
- Результаты
- Анализ проекта**
- Актуализация

$NPV = ?$
 $PI = ?$
 IRR Эффективность инвестиций

	12.2012	1-11.2013
▶ Коэффициент текущей ликвидности (CR), %		
Коэффициент срочной ликвидности (QR), %		
Чистый оборотный капитал (NWC), руб.		
Чистый оборотный капитал (NWC), \$ US		
Козфф. оборачиваем. запасов (ST)		
Козфф. оборачиваем. дебиторской задолж. (CP)		
Козфф. оборачиваем. кредиторской задолж. (CPR)		
Козфф. оборачиваем. рабочего капитала (NCT)		
Козфф. оборачиваем. основных средств (FAT)		
Козфф. оборачиваем. активов (TAT)		
Суммарные обязательства к активам (TD/TA), %		
Долгоср. обязат. к активам (LTD/TA), %		
Долгоср. обязат. к внеоборотн. акт. (LTD/FA), %		
Суммарные обязательства к собств. кап. (TD/EQ), %		
Коэффициент покрытия процентов (TIE), раз		
Козфф. рентабельности валовой прибыли (GPM), %		
Козфф. рентабельности операц. прибыли (OPM), %		
Козфф. рентабельности чистой прибыли (NPM), %		
Рентабельность оборотных активов (RCA), %		
Рентабельность внеоборотных активов (RFA), %		
Рентабельность инвестиций (ROI), %		
Рентабельность собственного капитала (ROE), %		
Прибыль на акцию (EPOS), руб.		
Прибыль на акцию (EPOS), \$ US		
Дивиденды на акцию (DPOS), руб.		
Дивиденды на акцию (DPOS), \$ US		
Коэффициент покрытия дивидендов (ODC), раз		
Сумма активов на акцию (TAOS), руб.		
Сумма активов на акцию (TAOS), \$ US		
Соотношение цены акции и прибыли (P/E), раз		

Ефективність інвестицій

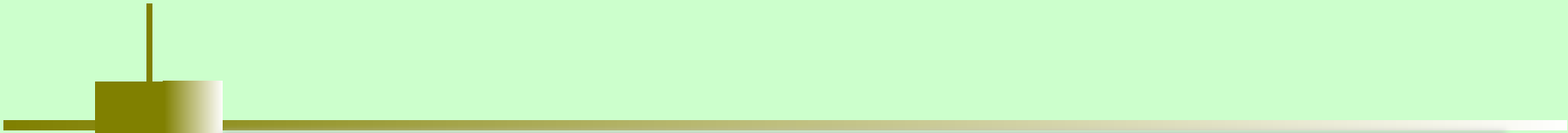
Показатель	Гривна
Ставка дисконтирования, %	0,00
Период окупаемости - РВ, мес.	28
Дисконтированный период окупаемости - DPВ, мес.	28
Средняя норма рентабельности - ARR, %	46,61
Чистый приведенный доход - NPV	52 079
Индекс прибыльности - PI	1,40
Внутренняя норма рентабельности - IRR, %	23,69
Модифицированная внутренняя норма рентабельности - MIRR, %	11,82

Розділ “Аналіз можливих ризиків та їх страхування”

Головною метою даного розділу є знаходження зони найбільшого ризику, оцінка його ступеню, розробка і прийняття завчасних заходів для його зменшення, а в разі неможливості визначення способів зменшення збитків. Від ступеню розробки залежить довіра інвесторів, кредиторів і партнерів по бізнесу

Основними видами ризиків є

Фінансові ризики -
пов'язані з інфляційними процесами, загальними неплатежами, коливаннями валютних курсів та іншим .

Виробничі ризики -
пов'язані з різними порушеннями в технологічному процесі або в процесі поставок сировини, матеріалів, комплектуючих.

Комерційні ризики -
пов'язані з реалізацією продукції на товарному ринку (зменшення розмірів і ємності ринків, зменшення платоспроможного попиту, поява нових конкурентів тощо) .

Ризики, пов'язані з форс-мажорними обставинами -
Обумовлені непередбачуваними обставинами (від зміни політичного курсу країни до страйків і стихійних лих).

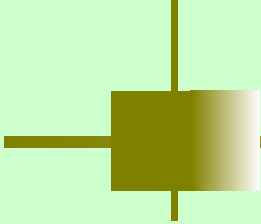

Зони ризику залежно від суми очікуваних втрат

- безризикова зона: ризик зовсім незначний, фінансових втрат практично немає, гарантується фінансовий результат в обсязі розрахункової суми прибутку;
- зона допустимого ризику: ризик середній, можливі фінансові втрати в обсязі розрахункової суми прибутку;
- зона критичного ризику: ризик високий, можливі фінансові втрати в обсязі розрахункової суми валового доходу;
- зона катастрофічного ризику: ризик дуже високий, можливі фінансові втрати в обсязі суми власного капіталу підприємства

Способи впливу на ризик

-
- Зниження ризику передбачає зменшення розмірів можливого збитку чи ймовірності настання несприятливих подій.
  - Збереження ризику найчастіше відмова від дій, що спрямовані на компенсацію збитку, чи його компенсація з якихось спеціальних джерел (фонд ризику, фонд самострахування, кредити і т.д.).
  - Передача ризику - передача відповідальності за нього третім особам (часто за винагороду) при збереженні існуючого рівня ризику.

Прийоми зниження ступеня ризику

- уникнення ризику;
  - відмова від здійснення господарських операцій, ризик який надмірно великий і обтяжний для підприємства;
  - відмова від банківських кредитів, якщо кон'юнктура фінансового ринку несприятлива для підприємства;
  - відмова від будь-якої інвестиційної політики з метою підтримки високого рівня платоспроможності підприємства;
  - відмова від постачань імпортової сировини, якщо відзначається високий ступінь мінливості митного законодавства;
  - відмова від авансових оплат постачальникам і реалізації на умовах відстрочки платежів тощо.
- прийняття ризику;
  - залишення всього ризику чи його частини на відповідальності підприємця. У цьому випадку приймається рішення про покриття можливих втрат власними засобами
- запобігання ризику;
  - відхилення від заходу, що пов'язаний з ризиком
- зниження ризику
  - скорочення ймовірності й обсягу втрат

Основні форми профілактики ризиків

Уникнення ризику

- Відмова від здійснення господарських операцій, коли рівень ризику надмірно високий і не відповідає критеріям фінансової політики підприємства
- Зниження частини позикових засобів у господарському обороті

Диверсифікація

- Диверсифікація різних видів діяльності
- Диверсифікація постачальників товарів
- Диверсифікація асортименту продукції
- Диверсифікація портфелю цінних паперів
- Диверсифікація депозитного портфелю

Лімітування

- Максимальний обсяг комерційної операції по закупівлі товарів
- Максимальний розмір сукупних запасів товарів на підприємстві
- Граничний розмір використання позикових коштів в обороті
- Максимальний розмір депозитного внеску

Чинники, які зумовлюють виникнення внутрішніх фінансових ризиків підприємства

Виробничо-комерційні	<ul style="list-style-type: none"> • низька ефективність використання основних виробничих засобів; • невдало вибрана або недостатньо диверсифікована асортиментна структура продукції; • висока частка постійних витрат; • високий рівень матеріаломісткості й трудомісткості продукції; • надмірний обсяг страхових і сезонних запасів; • неефективна цінова політика; • неефективні виробничий менеджмент і маркетингова політика.
Інвестиційні	<ul style="list-style-type: none"> • збільшення термінів будівництва інвестиційних об'єктів; • істотні перевитрати інвестиційних ресурсів; • відхилення фактичних від запланованого обсяг прибутку за інвестиційними проектами; • тривалий термін окупності інвестицій; • невдало сформований фондовий портфель; • неефективний інвестиційний менеджмент.
Фінансові	<ul style="list-style-type: none"> • неефективна структура капіталу, надмірне залучення позикових коштів; • висока середньозважена ціна капіталу; • недостатність довготермінових джерел фінансування активів; • низька обіговість обігових коштів; • недостатня ліквідність активів; • завищений обсяг дебіторської заборгованості; • агресивна дивідендна політика; • неефективний інвестиційний менеджмент загалом.

Механізмами нейтралізації ризиків

- диверсифікація, що є процесом розподілу інвестованих коштів між різними об'єктами вкладення капіталу, безпосередньо не пов'язаними між собою. Диверсифікацію здійснюють з метою зниження рівня ризику і втрат доходів.
- лімітування - це встановлення ліміту, тобто граничних сум витрат, продажу, кредиту тощо. Лімітування застосовують для зниження фінансового ризику в кредитній та інвестиційній діяльності підприємства;
- самострахування є децентралізованою формою створення натуральних і грошових страхових фондів безпосередньо на підприємствах, особливо тих, чия діяльність піддається ризику. Основне завдання самострахування полягає в оперативному подоланні тимчасових труднощів у фінансово-комерційній діяльності;
- страхування у страхових організаціях. Страхування передбачає захист майнових інтересів суб'єктів господарювання і громадян у разі настання певних подій (страхових випадків) за рахунок грошових фондів, сформованих зі страхових внесків

Основні причин виробничого ризику

- зниження намічених обсягів виробництва і реалізації продукції внаслідок зниження продуктивності праці, простою обладнання, втрат робочого часу, відсутності необхідної кількості вихідних матеріалів, підвищеного відсотка браку виробленої продукції;
- зниження цін, за якими планувалося реалізовувати продукцію (послугу) у зв'язку з її недостатньою якістю, несприятливим змінами ринкової кон'юнктури, підвищенням попиту;
- збільшення матеріальних витрат через перевитрату матеріалів, сировини, палива, енергії, а також за рахунок збільшення транспортних витрат, торгових витрат, накладних і інших додаткових витрат;
- ріст фонду оплати праці за рахунок перевищення наміченої чисельності або виплат більш високого, ніж заплановано, рівня заробітної плати окремим робітникам;
- збільшення податкових платежів й інших відрахувань підприємства;
- низька дисципліна поставачань, перебої з паливом і електроенергією;
- фізичний і моральний знос устаткування.

Заходи по зниженню виробничих ризиків

- дієвий контроль за ходом виробничого процесу;
- посилення впливу на постачальників шляхом диверсифікації та дублювання постачальників;
- застосування імпортозамінюючих комплектуючих тощо

Основні причини виникнення комерційного ризику

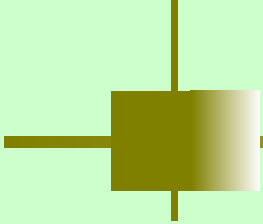
- зниження обсягів реалізації внаслідок падіння попиту (потреб) на товар, реалізований підприємством, витиснення його конкуруючими товарами, введення обмежень на продаж;
- підвищення закупівельної ціни товару в процесі здійснення підприємницького проекту;
- непередбачене зниження обсягів закупівель у порівнянні з наміченими, що зменшує масштаб всієї операції й збільшує витрати на одиницю об'єму реалізованого товару (за рахунок умовно постійних витрат);
- втрати товару;
- втрати якості товару в процесі обертання (транспортування, зберігання), що приводить до зниження його ціни;
- підвищення витрат обертання в порівнянні з наміченими в результаті виплати штрафів, непередбачених відрахувань, що приводить до зниження прибутку підприємства.

Різновиди комерційного ризику

- ризики, що зв'язані з реалізацією товару (послуг) на ринку;
- ризики, що зв'язані з транспортуванням товару (транспортний);
- ризики, що зв'язані з прийманням товару (послуг) покупцем;
- ризики, що зв'язані з платоспроможністю покупця.

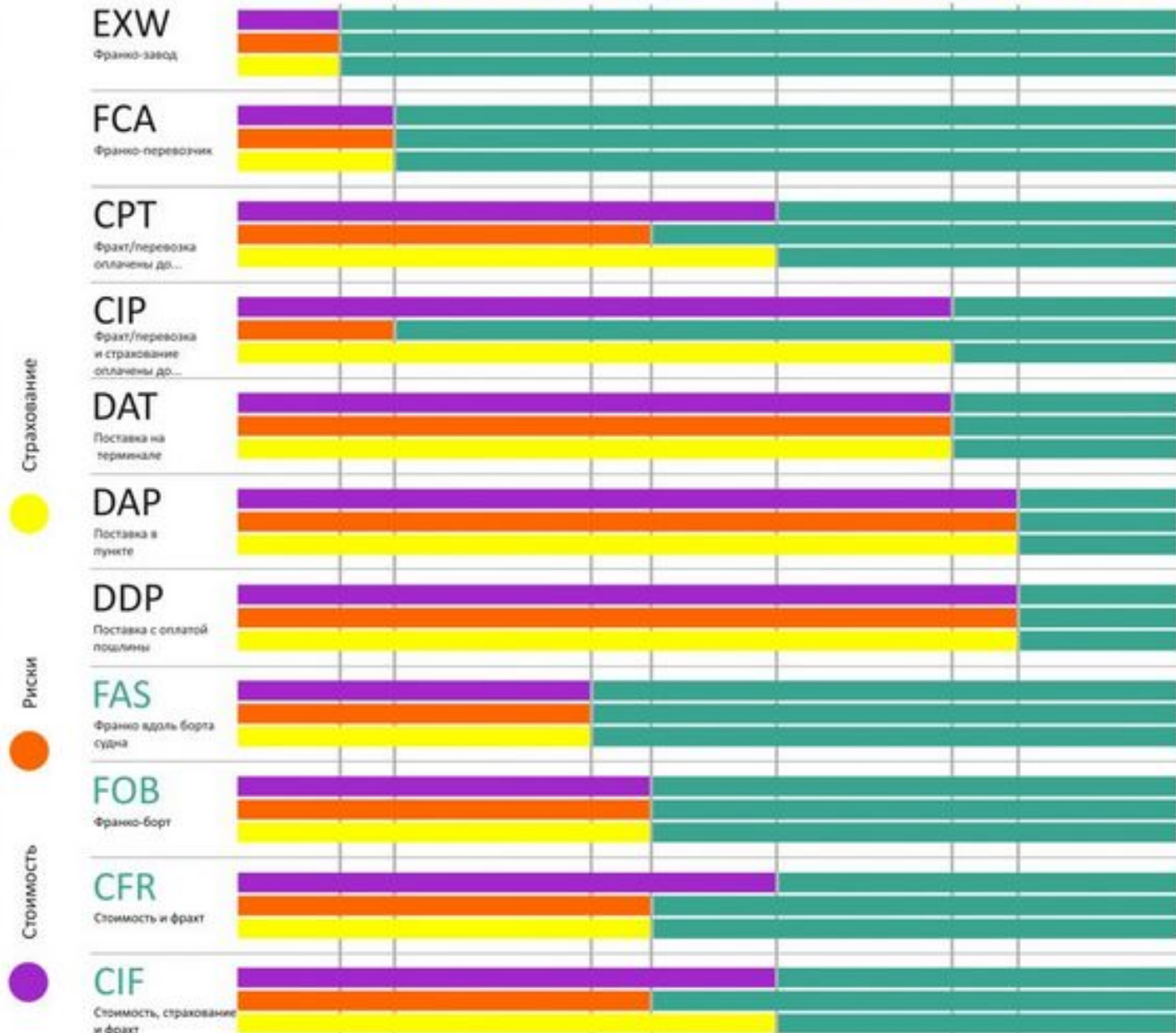
Заходи по зниженню комерційних ризиків

- систематичне вивчення кон'юнктури ринку;
- створення дилерської мережі;
- відповідна цінова політика;
- створення мережі сервісного обслуговування;
- реклама та інше

Транспортні ризики

- **Група Е** включає ситуацію, коли постачальник (продавець) тримає товар на власних складах (Ex Works). Ризик приймає на себе постачальник до моменту прийняття товару покупцем. Ризик транспортування від приміщення продавця до кінцевого пункту вже приймається покупцем.
- **Група F** містить три конкретні ситуації передачі відповідальності і ризиків:
  - FCA означає, що ризик і відповідальність продавця переносяться на покупця в момент передачі товару в домовленому місці;
  - FAS означає, що відповідальність ризику за товар переходять від постачальника до покупця у визначеному договором порту;
  - FOB означає, що продавець знімає із себе відповідальність після відвантаження товару.
- **Група С** включає ситуації, коли експортер, продавець укладають з покупцем договір на транспортування, але не приймають на себе ніякого ризику. Це такі конкретні ситуації:
  - CFK - продавець оплачує вартість транспортування до місця перебування, але ризик і відповідальність за схоронність товару і додаткові витрати бере на себе покупець;
  - CI - крім обов'язків, як у випадку СРК, продавець забезпечує й оплачує страховку ризиків під час транспортування;
  - СРТ - продавець і покупець поділяють між собою ризики й відповідальність. У визначений момент (якийсь проміжний пункт транспортування) ризики цілком переходять від продавця до покупця;
  - СІР - ризики переходять від продавця до покупця у визначеному проміжному пункті транспортування, але, крім того, продавець забезпечує й оплачує вартість страховки товару.
- **Група D** означає, що всі, транспортні ризики лягають на продавця. До цієї групи відносяться наступні конкретні ситуації:
  - DA - продавець приймає на себе ризики до певного державного кордону, а далі ризики приймає на себе покупець;
  - DE - передача ризиків продавцем покупцю проходить на борті судна;
  - DE - передача ризиків відбувається в момент перебування товару в порт.

Страхование

Риски

Стоимость

Форс-мажорні обставини (за рекомендаціями Міжнародної торгової палати)

- а) повінь (але щорічний розлив річок не є форс-мажорною обставиною), землетрус, шторм, осідання ґрунту, цунамі, інші стихійні лиха природи; епідемії;
- б) пожежі, вибухи, вихід з ладу чи пошкодження машин та устаткування;
- в) страйки, саботаж, локаут та інші непередбачені зупинки на виробництві;
- г) оголошена чи неоголошена війна, революція, масові безпорядки, піратство;
- г) законні або незаконні дії органів державної влади чи управління та їх структурних підрозділів, які перешкоджають виконанню контракту (наприклад, ембарго на експорт певних товарів, валютні обмеження тощо).

Термін дії форс-мажорних обставин

- тривалі, до яких належать, передусім заборона експорту (іноді й імпорту), війна, заколоти, блокада, валютні обмеження або інші заходи уряду чи його органів;
- короткострокові, до яких належать пожежа, повінь, стихійні лиха, замерзання моря або порту, закриття морських проток, які лежать на звичайному морському шляху, між портами навантаження та розвантаження, відхилення на шляху, викликані воєнними діями тощо.

Наслідки настання форс-мажорних обставин

- строк виконання зобов'язань стороною, на яку впливають такі обставини, відсуваються на весь період їх дії, маючи на увазі і ліквідацію їх наслідків; при цьому ця сторона не може бути звинувачена у простроченні поставки;
- виконання контракту для сторін стає економічно недоцільним, що трапляється при тривалій дії обставин, і кожна із сторін має право відмовитися від повного або часткового виконання зобов'язань за договором; при цьому жодна з сторін не буде мати права вимагати від іншої сторони відшкодування збитків та виплати неустойки.

Заходи по зниженню форм-мажорних ризиків

- комерційне страхування майна;
- визнання форс-мажорних обставин в контрактах;
- перестраховання

-
- Узгоджений перелік форс-мажорних обставин (інакше обставини будуть тлумачитись відповідно до звичаїв країни виконавця контракту). При цьому інтереси продавця та покупця, як правило, не збігаються. Звичайно, продавець намагається збільшити кількість причин, що входять у це поняття (наприклад, віднести до них такі, як аварія на виробництві, недостача сировини, електроенергії, робочої сили, неможливість одержання транспортних засобів). Покупець, навпаки, зацікавлений в обмеженні кола причин.
  - Умови про те, що сторона, для якої виникла неможливість виконання контракту, повинна "негайно" швидким зв'язком повідомити іншу сторону про їх настання та припинення і протягом встановленого у ЗТК строку (10-15 Днів) у письмовій формі надати офіційне підтвердження настання дій таких обставин. Несвоєчасне повідомлення про обставини непереборної сили позбавляє відповідну сторону права посилається на них у майбутньому.
  - Документ, яким буде підтверджуватись настання обставин непереборної сили. У всьому світі його видають національні торгово-промислові палати.
  - Граничний строк дії форс-мажору, після якого партнери мають право анулювати взаємні зобов'язання. Його тривалість встановлюється з урахуванням строку виконання контракту, характеру товару, способу продажу, торгових звичаїв. Наприклад, для продуктів, що швидко псуються, він приймається рівним 15-30 днів, у контрактах на обладнання - 3—12 місяців, на інші товари - 1-4 місяці. При цьому обумовлюється, що жодна із сторін не буде мати права на відшкодування іншою стороною валютних збитків. Як виняток, покупець може вимагати повернення виплаченого авансу. Але це може виявитися безрезультатним, оскільки складно довести, що продавець не витратив одержані суми до виникнення форс-мажору (на проектні роботи, виготовлення оснащення, придбання матеріалів тощо).

ОЦІНКА РИЗИКІВ

Види ризиків	Заходи для зменшення негативного впливу ризиків
1. Ризик появи нових прямих конкурентів, часткової втрати своєї ринкової ніші	1.1. Пошук нової ринкової ніші в інших районах області 1.2. Запровадження цінової конкуренції 1.3. Здійснення поза вартісних методів ринкової конкуренції
2. Загроза появи залишків нереалізованої продукції в день її випікання	2.1. Пошук оптових покупців у сфері громадського харчування 2.2. Застосування достатньо ефективної технології утилізації черствих хлібобулочних виробів
3. Ризик можливої зміни постачальників сировини через зниження її якості, підвищення цін на сировину	3.1. Розрив укладених угод з неконкурентоспроможними постачальниками сировини і встановлення зв'язків із надійним постачальниками 3.2. Обґрунтоване підвищення продажних цін на хлібобулочні вироби
4. Вихід з ладу (поламка) технологічного устаткування та автотранспорту	4.1. Готовність терміново скористатися послугами ремонтно-профілактичних фірм 4.2. Наявність коштів для придбання нового автотранспорту
5. Ризик можливого звільнення персоналу і неналежного виконання ним службових обов'язків	5.1. Здійснення медичного страхування та підвищення рівня основної чи додаткової заробітної плати персоналу фірми 5.2. Організація підвищення кваліфікації персоналу хлібокомбінату 5.3. Примусове звільнення недбайливих працівників і прийняття на роботу нових найманих працівників
6. Ризик втрати майна та грошових коштів через навмисний підпал і крадіжку	6.1. Страхування майна придбанням страхового полісу з конкретною умовою відшкодування заподіяної шкоди 6.2. Уведення посади платного охоронця з виконанням відповідних функцій у неробочий час 6.3. Облаштування приміщень надійними засобами пожежогасіння

Заключні положення бізнес-плану

В заключному розділі вказується економічний ефект від здійснення проекту, який може полягати в такому:

- ✓ *додатково створені робочі місця;*
- ✓ *вартість імпортової продукції, яка замінюється аналогічною власного виробництва в результаті реалізації проекту;*
- ✓ *вартість експортованої продукції;*
- ✓ *податки, що підлягають сплаті в бюджет;*
- ✓ *ресурсозбереження, екологічність проекту тощо*